

Skatteministeriet
Moms & afgifter
J.nr 2011-231-0049
Att. Jeanette Rose Hansen og
Rikke Kure Wendel
Pr. mail js@skat.dk og rikke.kure.wendel@skat.dk

Hellerup, den 24. november 2011
CBN

L 33 - Høring vedrørende diverse afgiftsforhøjelser

De Samvirkende Købmænd har med beklagelse modtaget ovennævnte i høring. Dansk økonomi har brug for en kickstart, hvor der skabes og ikke afvikles arbejdspladser, og derfor er en kombination af højere forbrugerpriser, øget inflation, mindre forbrug og færre arbejdspladser i detailhandelen – udtrykt meget diplomatisk – utidigt, uigennemtænkt, uforsvarligt og i direkte modstrid med det i øvrigt fornuftige ønske om at få genstartet væksten og skabt nogle arbejdspladser. Forbrugertilliden er fortsat faldende og ledigheden er steget med hele 11.000 fra andet til tredje kvartal. Der er derfor ikke brug for afvikling af jobs i hverken detailhandelen eller hos fødevarereproducenterne.

Den direkte konsekvens af finanslovsaftalen mellem regeringen og Enhedslisten betyder mere grænsehandel, hvilket – sobert og ærligt – også fremgår af lovforslagets bemærkninger. Men forslaget konsekvenser er udelukkende belyst ud fra de økonomiske modeller, der direkte knytter sig til skatteministeriets ressort. Disse beregninger er utvivlsomt udført med sædvanlig grundighed, faglig ekspertise og efter gængse regnemetoder. Højere afgifter medfører dog andre konsekvenser end lige provenuet til statskassen, og derfor skal DSK stærkt efterlyse en egentlig 360 graders analyse, hvor samtlige konsekvenser af højere afgifter indgår. DSK anerkender, at der kan være gode sundhedspolitiske grunde til at øge afgifterne på usunde varer, men så bør de højere afgifter også følges op med lavere afgifter på de varer, hvor salget skal fremmes mest muligt. I dag får forbrugerne, de forretningsdrivende og de ansatte kun pisk, men ingen gulerod og det koster arbejdspladser i Danmark. Resultatet er færre jobs på dansk grund og kickstart i julegave til Fleggaard & Co.

Det fremgår helt sobert af bemærkningerne til lovforslaget, at øgede afgifter vil medføre mere grænsehandel. Øgede afgifter betyder højere priser og dermed mindre salg – i Danmark altså! Mindre salg i danske butikker betyder færre arbejdspladser og dermed færre jobs til unge, ufaglærte, ikke etniske danskere og andre, der traditi-

de samvirkende købmænd

onelt sidder på de yderste pladser på arbejdsmarkedet. DSK efterlyser derfor beregninger, der sandsynliggør konsekvenserne for beskæftigelsen. Hvor mange arbejdspladser mister fødevarereproducenter og dansk detailhandel som følge af de forslåede afgiftsstigninger?

Klimabelastningen øges markant, når ca. halvdelen af landets husstande allerede i dag opfatter sig selv som grænsehandlende, heraf grænsehandler hver 6. husstand 4 – 6 gange årligt eller oftere. Med regeringens forslag vil "trailer-grænsen" flytte nordpå og dermed gøre ondt værre. Det er i urimelig grad frås med energien, når lastbil efter lastbil fragter ofte danske varer til de tyske grænsebutikker, hvorefter personbiler kan køre varerne tilbage igen. Den mindste klimabelastning opnås ved at handle lokalt. DSK har i øvrigt noteret sig, at erhvervs- og vækstministeren i sin valgkamp, og på vegne af skatteministerens parti, argumenterede for klimavurdering af alle væsentlige lovforslag (kilde: <http://www.dr.dk/P1/P1Morgen/Udsendelser/2011/08/31/082047.htm>). DSK skal derfor foreslå en klimavurdering af L 33.

Højere afgifter medfører mere illegal handel. Det synspunkt gav skatteministeren da også udtryk for, da han var i samråd i skatteudvalget onsdag den 9. november. Lovforslaget forholder sig imidlertid ikke til konsekvenserne for den illegale handel, idet højere afgifter både må forventes at medføre egentligt smugleri og øget salg mellem kollegaer, venner mv. DSK savner derfor dels en erkendelse af, at den illegale handel må formodes at vokse samt – ikke mindst! – en konkret plan, der skal sikre fair konkurrence i butikker, der efterlever dansk lovgivning.

Regeringen har yderst prisværdigt sat fokus på fødevarerekvaliteten. Desværre kan højere afgifter flytte forbruget til (endnu) lavere kvalitet. I erhvervet betegnes det at "down-trade", når en forbruger skifter en vare ud med en lavere kvalitet. Det sker, når en forbruger f.eks. er vant til at bruge 20 kroner på en plade chokolade. Hvis afgiften hæves, vil forbrugeren erstatte sit nuværende valg - der stiger til en højere pris - med en billigere variant og dermed – alt andet lige – med en dårligere kvalitet. Danmark har i forvejen den højeste moms på almindelige fødevarer i hele EU – ja, formentlig i hele verden. Momsen og afgiftsniveauet har sin del af "æren" for, at fødevarerekvaliteten på de danske middagsborde har plads til forbedring. Afgiftsforhøjelser vil blot skabe endnu ringere vilkår for bedre fødevarerekvalitet. Regeringens indsats for bedre fødevarerekvalitet fremmes ikke just af højere afgifter – tværtimod!

Højere afgifter rammer især det "udkants-Danmark," der – i hvert fald i valgkampen – havde fokus fra de fleste politiske partier. Der er allerede i dag betydeligt længere mellem butikkerne på Lolland-Falster og i det sønderjyske område end længere væk fra den tyske grænse. Det betyder ikke bare færre valgmuligheder for forbrugerne og færre arbejdspladser, men også negative konsekvenser for f.eks. huspriserne, da husene i en by uden butikker er nærmest usælgelige.

Punktafgifter rammer socialt skævt og øger uligheden. Den lavtlønnede bruger en markant større andel af sit rådighedsbeløb på f.eks. cigaretter end den højtlønnede. Højere afgifter vil altså øge uligheden – stik imod regeringens intentioner om mindre ulighed i samfundet. DSK kan konstatere, at skatteministeriet i skrivende stund endnu ikke har besvaret udvalgsspørgsmål om konsekvenserne for uligheden. Et voldsomt tidspres er sikkert årsagen til den forsinkede besvarelse, men resultatet af afgiftsforhøjelserne vil formentlig være, at uligheden øges som følge af de planlagte afgiftsforhøjelser. Derefter er det en politisk beslutning om, hvorvidt det er prisen værd.

Der købes til lager, når der grænsehandles. Når en familie er kørt til grænsen, skal bilen fyldes op. Typisk køber en familie 15 – 20 rammer sodavand, 10 - 20 rammer øl, slik og andre søde sager i kilovis. De store mængder medfører efterfølgende et større forbrug, end hvis man handlede sine nydelsesmidler lokalt. Spørgsmålet er derfor, om der kan konstateres en målbar effekt for folkesundheden, når markante dele af befolkningen grænsehandler med jævne mellemrum, og når de ”grænsehandlende” kan formodes at have et højere forbrug, end hvis varerne blev købt lokalt.

Højere afgifter udløser stigende inflation. De planlagte afgiftsforhøjelser rammer på det værst tænkelige tidspunkt - sideløbende med en voldsom økonomisk krise i det sydlige Europa og samtidig med vinterens overenskomstforhandlinger på det private arbejdsmarked. HK Handels formand Jørgen Hoppe har i HK Handels eget medlemsblad skrevet således: *”Ingen kan vel forvente, at handelsområdets ansatte, som ikke hører til blandt de højest lønnede, ved overenskomstforhandlingerne kan bidrage med løntilbageholdenhed. Vi er ansvarlige, men HK Handels medlemmer forventer resultater, hvor de kan genkende sig selv.”* Andre ledende tillidsmænd indenfor LO har også givet udtryk for et budskab om, at højere afgifter øger presset for mærkbare lønstigninger. Tidspunktet for afgiftsforhøjelserne forekommer derfor aldeles uforsvarligt.

Til de enkelte elementer i forslaget bemærkes:

Om chokoladeafgiftslovens differentierede satser, § 1

Det forekommer både besynderligt og som hastværk, at regeringen vil hæve afgiften med 6 kroner pr. kg. i chokoladeafgiftsloven, uanset mængden af tilsat sukker. Hvis dette drejede sig om folkesundheden – som ministeren argumenterede for i samrådet om cigaretter den 9. november – ville regeringen næppe hæve den lave afgiftssats, der er forbeholdt varer, hvis indhold af tilsat sukker højst udgør 0,5 g sukker pr. 100 gram. Sundhedsmæssigt er det bedre at fremme salget af slik med minimum af sukker, hvorfor en identisk regulering af de to satser forekommer mere af hensyn til provent end af hensyn til folkesundheden.

Om forhøjelse af øl og vinafgiften, § 5

DSK vurderer, at forslaget kan være uforenligt med EU-retten, hvorfor DSK som minimum anbefaler en stand-still periode. Se mere i afsnittet om *forholdet til EU-retten*.

Den meget markante afgiftsforhøjelse på vin (73 % incl. både forhøjelsen fra oktober 2011 og primo 2012) vil medføre dårligere kvalitet til forbrugerne. Markedet for vin kendetegnes ved et meget stort udbud – langt over 25.000 forskellige varer – og den enkelte vins plads på markedet styres meget ofte af nogle prispunkter. En forbruger afsætter gerne et givent beløb til indkøbet af vin. Nogle foretrækker 6 flasker for kr. 150. Andre køber måske vin til kr. 40 pr. flaske (som i ministeriets eksempel) og andre kan have 99 kroner som magisk grænse. De nuværende 6 flasker for kr. 150,- vil stige til kr. 170 / 175,- og vil dermed sprænge denne forbrugers økonomiske valg. Resultatet er enten dårligere kvalitet til forbrugeren eller grænsehandel.

Om tidspunktet for ikrafttræden, § 7

DSK skal inderligt og på alle måder opfordre til en senere ikrafttræden end 1. januar 2012. Skatteministerens udtalelser til medierne om, at ”den tidsmæssige forskydning mellem lovens ikrafttræden og det tidspunkt, hvor prisen på varerne reelt stiger i detailbutikkerne, vurderes at bevirke, at detailhandlen har mulighed for at indrette sig på de kommende afgiftsstigninger” er ikke tilstrækkelig løsning for hverken importører, producenter, grossister eller detailhandel. Virksomheder bør til enhver tid kunne disponere i henhold til gældende og/eller vedtagen lovgivning, og det vil kun være muligt, hvis tidspunktet for ikrafttræden udskydes til efter januar 2012. Vi skal derfor henvise til den fælles henvendelse til ministeren og skatteudvalget, der er afsendt den 22. november 2011 på vegne af Bryggerforeningen, COOP Danmark A/S, DI Fødevarer, Dansk Erhverv, HORESTA, Dansk Supermarked, DSK og VSOD.

Vi konstaterer med tilfredshed, at tidspunktet for forøgede tobaksafgifter er fastsat til 1. april 2011, så de berørte parter også i praksis kan forberede sig. Tak for det.

Til ”almindelige bemærkninger” skal bemærkes:

Det hedder indledningsvis i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at ”Formålet med lovforslaget er at hæve afgifterne på en række usunde fødevarer, samt tobak, øl og vin til gavn for folkesundheden og for at skaffe finansiering til målrettede offentlige udgifter.” Rettelig er det enten et ønske om gavn for folkesundheden (f.eks højere tobakspriser uden medfølgende provenu) eller et ønske om provenu til øgede offentlige udgifter (f.eks øgede afgifter på slik med under 0,5 g. tilsat sukker pr. 100 gram) uden målbar effekt for folkesundheden.

Det fremgår af lovforslaget, at de billige cigaretmærker stiger mest og at barrieren for nye rygere (og dermed også for eksisterende rygere) bliver højere. Det er en klog beslutning, da den billige cigaret på ingen måde er mindre skadelig end den dyrere

cigaret. DSK støtter derfor dette forslag. DSK er dog kritisk over en generel afgiftsstigning, der ikke engang medfører provenu. Forslaget nedlægger arbejdspladser på dansk grund – særligt de allermindste kiosker er hårdt afhængige af salget fra cigaretter – uden at det medfører provenu til statskassen.

Det fremgår ligeledes i samme afsnit – 4.4 om tobak – at afgiftsstigningen pr. 1. januar 2014 bibeholdes, således at finansieringen af Forårspakke 2.0 holdes intakt. Men kan man nu også forudsætte det? Stigningen pr. 1. januar 2014 var forudsat, at der ikke skete afgiftsstigninger inden da, og derfor kan stigningen pr. januar 2014 udløse den berygtede ketchup-effekt, da tyskerne allerede har fastlagt deres afgiftspolitik helt frem til 2015. Hvis 2014-stigningen udløser ketchup-effekten, vil finansieringen af Forårspakke 2.0 netop ikke være sikret, men tværtimod efterlade et potentielt stort hul i kassen.

Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Gennemgangen af de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet er desværre kendetegnet ved, at der udelukkende foreligger en økonomisk vurdering set fra skatteministeriets side og ikke en samlet 360 graders analyse af forslagets samlede konsekvenser. Det skal skatteministeriet ikke lastes for, men det er uforståeligt, hvorfor der lovgives uden kendskab til konsekvenserne "hele vejen rundt." Skatteministeriet påpeger helt rigtigt, at afgiftsforhøjelserne forventes at medføre en reduktion i efterspørgslen og dermed mindre forbrug, mere dansk grænsehandel og mindre udenlandsk grænsehandel i Danmark. Desværre er der intet om, hvor mange arbejdspladser dansk detailhandel og den danske fødevarerindustri må forvente at få "outsourcet" til især Slesvig-Holsten og Mecklenburg-Vorpommern, men også i stigende grad Sverige. Da økonomien ikke just er overophedet i øjeblikket – og regeringen ligefrem ønsker en kickstart – burde vi skabe og ikke nedlægge arbejdspladser. Det kommer hverken den selvstændige erhvervsdrivende detailhandler eller medarbejderen til gode, at der fremrykkes offentlige anlægsinvesteringer, hvis stigende afgifter sender forbrugerne ud af landet.

Endelig efterlyser DSK beregninger for grænsehandelen for de varer, der ikke påvirkes af afgiftsstigninger. Det forekommer åbenlyst, at når "trailer-grænsen" flytter nordpå vil flere forbrugere handle oftere i grænsen og dermed også købe flere almindelige fødevarer med 7% tysk moms og uden fedtafgift, spiritus, udvalgsvarer mv.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Det forekommer besynderligt, at erhvervslivet ikke anerkendes at have omstillingsomkostninger ved afgiftsforhøjelser. Tusindvis af virksomheder skal kalkulere nye priser og har direkte omkostninger til medgået tid, nye prislister mv.

Miljømæssige konsekvenser

Kort og lakonisk meddeles det, at "lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser." Jamen, det er jo åbenlyst forkert. Talrige gange meddeler ministeriet, at forslaget forventes at medbringe stigende grænsehandel. Og det kan ikke både være rigtigt, at der ikke er nogen miljømæssige konsekvenser, og at grænsehandelen stiger. Danske forbrugere belaster naturligvis miljøet mindre, når de handler lokalt end når man skal til Tyskland og retur, ligesom en svensker forurener mindre ved at handle i Frederikshavn, Helsingør eller København fremfor i Tyskland. Dagbladet BT dokumenterer den 23. november, hvor meget "trailer-grænsen" flytter nordpå med de foreslåede afgiftsforhøjelser. Det er åbenlyst, at det får miljømæssige konsekvenser. Også på den baggrund skal DSK anbefale, at økonomi- og vækstministerens valgløfte om klimavurdering af væsentlige lovforslag gennemføres.

Forholdet til EU-retten

DSK stiller sig uforstående overfor den meget markante forskel mellem reguleringen af øl og vinafgiften. I ministeriets eksempel anføres en flaske vin til kr. 40 og en kasse pilsner til kr. 139,95. Ved den foreslåede afgiftsforhøjelse vil vinen stige med 9% mod "kun" 5% for en kasse pilsner. Det vil alt andet lige skævvride det frie forbrugsvalg til gunst for det dansk producerede øl og til ugunst for det udenlandsk producerede vin. Sædvanlig praksis har hidtil medført en parallel forhøjelse af afgifterne på øl og vin netop med henvisning til EU-rettens diskriminationsbestemmelser for importprodukter; dog undtaget den isolerede forhøjelse af vinafgiften pr. 1. oktober 2011. Den isolerede forhøjelse af vinafgiften skete med henvisning til netop ligebehandling og afbalancering mellem øl og vin, hvor alkoholindholdet i vin angiveligt skulle have været stigende over en årrække. Det skulle øl kompenseres for i form af højere vinafgift. Afgiftsforhøjelserne på vin pr. 1. oktober 2011 og igen primo 2012 vil tilsammen betyde en afgiftsforhøjelse på astronomiske 73 %, svarende til kr. 4,23 incl. moms pr. flaske.

Forebyggelseskommissionen forholdt sig også til dette i deres rapport fra 2009 (p. 110):

"EU-reglerne indebærer, at lande, der ikke selv producerer vin i større omfang, ikke må have højere afgift på vin end på øl. Da Danmark stort set ikke er et vinproducerende land, skal lavere afgifter på øl samtidig følges op af tilsvarende lavere afgifter på vin. Denne regel overholder Danmark ved at have stort set samme afgift pr. liter ren alkohol i øl og vin".

Endelig lå det så sent som i sidste folketingssamling Skatteministeriet på sinde at sikre ligebehandling mellem øl og vin. Derfor må det være protektionistisk, hvis man nu forskelsbehandler øl og vin så mærkbart som i det foreliggende udkast. DSK anbefaler derfor som minimum en stand-still periode under notifikationen, hvilket også ville kunne løse hele markedets inderlige ønske om senere ikrafttræden end 1. januar 2012.

For god ordens skyld: Løsningen er en lavere vinafgift og ikke en endnu højere afgift på øl. Sodavand og øl er som bekendt allerede i dag de to største trækplastre i grænsehandelen, og derfor kan forskelsbehandlingen mellem øl og vin ikke løses ved højere ølafgift.

Regeringsgrundlaget

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at regeringen vil "sikre en bedre lovkvalitet." Herefter oprides bl.a. "rimelige høringsfrister" samt at regeringen "vil bestræbe sig på at besvare spørgsmål fra Folketinget fyldestgørende og indenfor tidsfristen." Det er muligt, at man ikke skal lede efter "hullerne i osten", men i dette konkrete forslag er der både tale om den (sædvanlige) utilfredsstillende høringsfrist for implementering af aftaler om finansloven, og talrige spørgsmål fra MF'ere, der ikke er besvaret indenfor tidsfristen. Det er muligt, at man er underlagt stort arbejdspress, men de forventninger organisationer og andre høringsparter måtte have til en bedre lovkvalitet opfyldes ikke i denne omgang.

Konklusion

Af ovennævnte fremgår, at DSK betragter forslaget til afgiftsforhøjelser som lodret i modstrid med ønsket om vækst og flere danske arbejdspladser. Forslaget mangler en 360 graders analyse, der kan dokumentere konsekvenserne af afgiftsforhøjelserne hele vejen rundt, så politikere og andre med interesse for sagen ikke kun er oplyst på skatteministeriets område. Samfundsøkonomisk bliver vi fattigere af højere afgifter, og vi bliver altså ikke sundere af at støtte arbejdspladser i Tyskland fremfor i Danmark. Især antallet af tabte arbejdspladser burde analyseres inden der træffes drastiske konsekvenser i form af massive afgiftsforhøjelser.

Den foreslåede ikrafttræden allerede den 1. januar 2012 er på alle måder utilfredsstillende for importører, producenter, grossister og detailhandel. Der henvises til særskilt henvendelse herom afsendt til skatteudvalget og ministeren den 22. november 2011.

Endelig forekommer det protektionistisk at hæve vinafgiften mere end ølafgiften. DSK anbefaler derfor som minimum en stand-still periode, så EU får lejlighed til at vurdere forskelsbehandlingen mellem øl og vin.

Med venlig hilsen

Claus Bøgelund Nielsen
vicedirektør